

Dr. h. c. prof. PhDr. Richard Marsina, DrSc., Katedra histórie Filozofickej fakulty

Trnavskej univerzity

TRNAVSKÁ UNIVERZITA v TRNAVE Filozofická fakulta	
Došlo: - 4. 09. 2013	Registr. zn:
PhD. VR-12580-2013	
Prílohy:	Vybavuje:

Posúdenie odbornej úrovne doc. PhDr. Vladimír Rábik, PhD.

Uchádzač o vymenovanie za profesora v odbore Slovenské dejiny doc. PhDr. Vladimír Rábik, PhD. je absolventom Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity, kde úspešne vykonal aj obhajobu PhD. dizertácie; habilitoval sa na Filozofickej fakulte Komenského univerzity v Bratislave. Od jeho habilitácie uplynul predpísaný čas piatich rokov, takže pri uchádzaní sa o vymenovanie za profesora v odbore Slovenské dejiny splnil predpísaný časový limit.

V pedagogickej činnosti bol zameraný na stredoveké dejiny a pomocné vedy historické, pri čom jeho prednášateľská aktivita nebola len úzko špecificky zameraná. V priebehu svojho pedagogického pôsobenia (2004-2013) prednášal v celom rozsahu slovenské stredoveké dejiny, všeobecné dejiny stredoveku, pramene stredovekých slovenských dejín, starší európsky diplomatický vývoj a historickú geografiu v rámci povinných prednášok. Ako výberové prednášky prednášal vývoj stredovekých miest na Slovensku, heraldiku, o pečati v kultúre stredovekého Uhorského kráľovstva, o funkcii erbov v dejinách a o nemeckom osídlení Slovenska v stredoveku. Viedol semináre zo starších slovenských dejín, zo starších všeobecných dejín a proseminár z diplomatiky.

Od zavedenia bakalárskych prác (2008) viedol 19 takýchto prác na najrozličnejšie stredoveké témy (Kristianizácia starých Maďarov, Nitriansko a jeho vývoj do 10. storočia, Kristianizácia Slovanov pred príchodom sv. Konštantína a Metoda, Začiatky mestských sídiel na Slovensku, Hont-Poznanovci v stredoveku, Tradícia Veľkej Moravy pri zakladaní Uhorského kráľovstva, Vzťahy Arpádovcov k Svätej stolici, ale aj témy regionálneho charakteru, napr. Dejiny Humenného do konca 16. storočia, Vývoj Čachtického panstva v stredoveku, Ozdín a jeho hrad, Začiatky kláštorňých komunít v Trnave, Dejiny Jasovského kláštora d konca 14. storočia atď.). Od roku 2004 úspešne viedol 23 diplomových prác na rozličné stredoveké témy (Štruktúra šľachty na Spiši do konca 13. storočia, Nemecké osídlenie Hornonitrianskej oblasti v stredoveku, Rimavská Sobota v stredoveku, Žigmund Luxemburský a slobodné kráľovské mestá na Slovensku, Matej Korvín a slobodné kráľovské mestá na Slovensku, a viaceré práce k dejinám Trnavy v stredoveku a iné).

Zo šiestich už obhájených dizertačných prác (PhD) hodno konkrétne spomenúť Najstaršie uhorské mená a pomenovacia prax na Slovensku v 13.-14. storočí, Osídlenie

Nitrianskej časti Záhoria do konca 16. storočia, Červenokamenské panstvo v stredoveku, Spišskí prepošti do roku 1405 a Pečate cechov na juhozápadnom Slovensku. V súčasnosti vedie štyri ďalšie práce. Okrem toho posudzoval 20 diplomových prác, 4 projekty dizertačných prác, 10 dizertačných prác, sčasti obhajovaných na iných univerzitách a jednu habilitačnú prácu.

Z účasti na vyriešených vedecko-výskumných úlohách na domácej katedre ako aj na iných historických pracoviskách možno vyzdvihnúť (v spolupráci s Historickým ústavom SAV) Lexikón stredovekých miest na Slovensku (heslá Levoča, Partizánska Ľupča, Rimavská Baňa a Trnava), Monumenta Vaticana Slovaciae a Vývoj cirkevnej správy na Slovensku v stredoveku.

Veľká je aj jeho vedecká činnosť, kde vo všetkých ukazovateľoch spĺňa, v mnohých aj prekračuje predpísané podmienky. Je autorom veľkej monografie Nemecké osídlenie na území východného Slovenska v stredoveku, ktorú v tomto smere možno pokladať za pioniersku prácu, pretože doteraz sa tejto oblasti venovala len malá pozornosť. Za monografie možno pokladať aj jeho práce o Pečati a jej spoločenskej úlohe v stredovekom Uhorskom kráľovstve, Nemecké osídlenie 2. (Zvolenská, Turčianska, Oravská a Liptovská župa). Z jeho edičných knižných prác treba vyzdvihnúť Monumenta Vaticana Slovaciae – Tomus II: Registra suplicationum ex actis pontificum Romanorum res gestas Slovacas illustrantia (1342-1415) – 341 strán. Touto edíciou prispel k započatiu systematického vydávania písomností Vatikánskeho tajného archívu slovacikálneho charakteru, o čo sa naša historiografia usilovala celé desaťročia a napokon sa to až jeho pričinením podarilo. Vydal aj mestskú knihu príjmov Trnavskej farnosti sv. Mikuláša z roku 1495, ktorá pomáha poznávať podrobnosti z každodenného života Trnavy (363 strán), rovnako aj Trnavské príjmy Ostrihomskej kapituly v stredoveku (166 strán), ale aj stredoveké listiny uložené v Literárnom archíve Spolku svätého Vojtecha v Trnave (359 strán); z tejto edície vyšlo aj upravené maďarské vydanie (218 strán). Za významnú treba pokladať aj jeho široko komentovanú edíciu Mestská kniha Trnavy 1392/1393 – 1530 (399 strán), ktorá je najstaršou mestskou knihou zachovanou v Trnavskom mestskom archíve a predstavuje druhú kompletnú edíciu najstaršej mestskej knihy na Slovensku.

Prehľad jeho vedeckých, odborných a iných prác ako aj recenzií je uvedený v prílohách (spolu 125). Rovnako bohaté sú aj (citačné) ohlasy na jeho práce, ktorých je spolu 158, sčasti aj v karentovaných a zahraničných časopisoch. Zúčastnil sa mnohých hromadných vedeckých podujatí doma aj v cudzine a aj sám inicioval a usporiadal spolu 9. Jeho verejná

aktivita vyplýva aj z členstva v mnohých redakčných radách a výboroch historických organizácií.

Z tu vypočítaných konkrétnych výsledkov pedagogickej a vedeckej aktivity doc. PhDr. Vladimíra Rábika, PhD. je zrejme, že nielen splňa, ale v mnohých ukazovateľoch aj presahuje predpísané podmienky pre vymenúvacie konanie za profesora. Počas svojej doterajšej činnosti sa vyprofiloval na významného znalca a spracovávateľa stredovekých slovenských dejín, ale aj pomocných vied historických a usiloval sa vychovať aj ďalších pokračovateľov v plnení týchto úloh v rámci slovenskej historiografie.

Po úspešnom priebehu vymenúvacieho konania navrhujem jeho menovanie za profesora v odbore Slovenské dejiny.

Bratislava 3. septembra 2013

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'R. Rábik', is positioned to the right of the date. The signature is fluid and cursive, with a prominent initial 'R'.

TRNAVSKÁ UNIVERZITA v TRNAVE Filozofická fakulta	
Došlo: 17. 09. 2013	Registr. zn.:
Ev. č.: VR-13588-2013	
Prilohy: /	Vybavuje: VaV

POSÚDENIE

odbornej úrovne Doc. PhDr. Vladimíra Rábika, PhD.

Medzi úspešných absolventov Trnavskej univerzity patrí aj uchádzač o vymenovanie za profesora Doc. PhDr. Vladimír Rábik, PhD. Hneď po skončení univerzity bol prijatý na internú doktorantúru, ktorú úspešne obhájil a stal sa interným zamestnancom Katedry slovenských dejín. Od tých čias som mal možnosť sledovať jeho pedagogický i odborný rast. Už po 4 ročnom pôsobení v pozícii odborného asistenta splnil všetky predpísané kritériá a roku 2008 sa habilitoval na docenta v odbore 2.1.9 slovenské dejiny. Tento celkom ojedinelý rýchly postup svedčí o jeho mimoriadnych kvalitách a cieľavedomosti. V priebehu svojho doterajšieho pedagogického pôsobenia sa V. Rábik zameril na prednášanie slovenských a všeobecných dejín v období stredoveku a popri tom poslucháčom histórie prednáša aj historickú geografiu, pomocné vedy historické (z nich najmä mestskú heraldiku, stredovekú diplomatiku, sfragistiku). V rámci výberových prednášok sa venuje problematike stredovekých miest, mestskej heraldike, postaveniu pečatí v kultúre stredovekého Uhorského kráľovstva a nemeckému osídleniu na území dnešného Slovenska. Pravidelne vedie semináre zo slovenských a všeobecných dejín a proseminár z diplomatiky. Poslucháčom približuje aj pramennú bázu stredovekých dejín.

Pravidelne vedie bakalárske a diplomové práce. Za päť rokov pod jeho vedením bolo obhájených celkom 19 Bc. prác s rôznorodou stredovekou problematikou z celoslovenských ale i regionálnych dejín. Rovnako úspešne si počínal aj pri vedení 23 diplomových prác, ktoré sa zaoberali problematikou šľachty, stredovekého osídlenia, jednotlivých stredovekých miest (najmä Trnave). V. Rábik stačil už vyškoliť 5 doktorandov, ktorí sa venovali onomastike, stredovekému osídleniu, dejinám hradného panstva Červený Kameň, spišským prepoštom a pečatiam remeselníckych cechov na juhozápadnom Slovensku. Ďalších 4 doktorandov školí. Okrem toho doteraz posúdil 20 diplomových prác, 4 projekty dizertačných prác, 10 odovzdaných dizertácií na TU a FiF UK a 1 habilitačnú prácu.

Z vedecko-organizačných aktivít treba vyzdvihnúť vedenie grantových projektov: Cirkevný miestopis Slovenska v stredoveku I. (2008-2010) a bežiaci projekt Topographia Slovaciae ecclesiastica mediaevalia. Cirkevný miestopis Slovenska v stredoveku II. Okrem toho raz bol zástupcom a 8-krát riešiteľom projektov na TU a HÚ SAV. Bol členom projektu APVV Lexikon stredovekých miest na Slovensku. Inicioval a zorganizoval celkom 9 vedeckých podujatí

(seminárov a vedeckých konferencií), z ktorých vyšli samostatné vedecké zborníky.

Pre V. Rábika je charakteristická veľmi bohatá vedecká publikačná činnosť. O jeho kvalitách vypovedá aj to, že publikuje nielen na Slovensku, ale aj v okolitých krajinách (Poľsko, ČR, Maďarsko), kde sú výsledky jeho práce akceptované. Z monografií možno vyzdvihnúť jeho prácu Nemecké osídlenie na území východného Slovenska v stredoveku, ktorá má aj svoje pokračovanie Nemecké osídlenie Slovenska II, kde skúma nemecké etnikum vo Zvolenskej, Turčianskej, Oravskej a Liptovskej župe. Zásadný význam má aj pramenná edícia Monumenta Vaticana Slovaciae – Tomus II: Registra supplicationum exactis pontificum Romanorum res gestas Slovacas illustrantia (1342 – 1415), ktorou otvoril V. Rábik výskum suplikačných registrov vo Vatikánskom tajnom archíve. Rovnako záslužná je jeho edícia mestskej knihy príjmov Trnavskej farnosti sv. Mikuláša z roku 1495, ďalej tiež edícia Trnavské príjmy Ostrihomskej kapituly v stredoveku a edícia stredovekých listín uložených v archíve Spolku sv. Vojtecha v Trnave, ktorá vyšla v zúženej verzii aj v Maďarsku. Rovnako významným edičným počinom je aj vydanie diela Mestská kniha Trnavy 1392/1393 – 1530 s rozsiahlym kritickým aparátom. Okrem spomínaných monografií je V. Rábik autorom desiatok vedeckých štúdií, článkov, odborných príspevkov ako aj recenzií a anotácií. Jeho personálna bibliografia počíta celkom 125 položiek. Tomuto stavu zodpovedá aj počet ohlasov na jeho práce, ktoré sa blížia k číslu 160. Ohlasy pochádzajú nielen z domáceho prostredia, ale aj blízkeho zahraničia.

O odborných kvalitách V. Rábika svedčia aj členstvá v redakčných radách odborných periodík a výboroch historických profesných organizácií.

Keďže od habilitácie V. Rábika uplynulo už 5 rokov, je samozrejmé, že sa môže uchádzať o inauguráciu za profesora. Vyššie uvedené údaje o kvantite ale i kvalite pedagogických, vedeckých a vedecko-organizačných aktivitách Doc. PhDr. Vladimíra Rábika, PhD. sú nepochybným svedectvom o jeho erudícii a vyzretosti. Napriek svojmu veku sa zaradil medzi popredných skúmateľov slovenských stredovekých dejín, a čo je potešiteľné aj pre ostatných historikov, stal sa aj editorom prameňov k stredovekým dejinám Slovenska.

Po úspešnom priebehu vymenúvacieho konania nemôžem nenavrhnúť jeho vymenovanie za profesora v odbore 2.1.9 slovenské dejiny.

V Bratislave, 11. septembra 2013


Prof. PhDr. Ján Lukačka, CSc.

Trnavská univerzita v Trnave 3		
Došlo:	01-08-2013	Registr. zn.:
Ev.č.:	11261-2013	
Prílohy:	Vybavuje:	Def

Oponentský posudok

pre vymenúvacie konanie Doc. PhDr. Vladimíra Rábika, PhD. pôsobiaceho na

Filozofickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave

Doc. Vladimír Rábik patrí aj napriek mladému veku do najužšieho okruhu medievalistov na Slovensku. Po získaní titulu magister v roku 1999 v odbore história pokračoval v doktorandskom štúdiu, ktoré ukončil v roku 2004 získaním titulu PhD. v odbore slovenské dejiny. Od roku 2008 je zamestnaný vo funkcii docenta na Trnavskej univerzite, kde od roku 2009 vedie Katedru histórie. Vedeckú činnosť doc. Rábika charakterizuje nesmierna pracovitosť, ktorá sa aj napriek jeho 38 rokom života premietla do množstva 158 vedeckých príspevkov. Keď si uvedomíme, že prvú vedeckú prácu publikoval vo veku 23 rokov, ďalších 15 rokov vydával ročne minimum 10 vedeckých štúdií, resp. podstatne viac, lebo podstatná časť jeho diela vyšla za posledných 10 rokov. Vzbudzuje to veľký dojem a zároveň poukazuje, že máme do činenia s neobyčajne vedecky plodným bádateľom. Dôležité však nie je len množstvo, ale predovšetkým kvalita a obrovský prínos jeho diela. Treba zdôrazniť neobyčajnú editorskú aktivitu doc. Rábika. Môžem smelo povedať, že je to dôstojný nástupca prof. Richarda Marsinu. Spomedzi pramenných publikácií do popredia predkladám druhý diel *Monumenta Vaticana Slovaciae*. Moderná edícia vatikánskych prameňov bola prioritnou výzvou slovenskej medievalistiky. Je potešujúce, že práve vedecká obec v Trnave sa podujala na túto úlohu. V druhom diele vatikánskych monumentov sa nachádza 560 suplikačných registrov pápežskej kúrie z rokov 1342-1415. Kniha vyšla v latinčine na vysokej odbornej úrovni a v tomto jazyku je napísaný aj rozsiahly úvod k dielu. Vďaka tomu sa publikácia dostane do vedeckého obehu európskej vedy.

Dôležitú oblasť výskumu v bohatej vedeckej činnosti doc. Vladimíra Rábika predstavujú dejiny Trnavy. Na tomto poli vydal už mnoho vedeckých publikácií vrátane dôležitých výskumných prác. V popredí stoja dve knihy. Prvou z nich je veľmi dôsledne vydaná edícia Mestských účtovných kníh farnosti sv. Mikuláša v Trnave z roku 1495. Prameňov podobného typu zo strednej Európy nemáme príliš veľa. Ukazujú nám každodenný život farnosti na sklonku stredoveku, rôzne bežné problémy, ktoré musel riešiť farár. Akýmsi doplnením tejto publikácie je účtovná kniha trnavského farára Václava z roku 1481. Druhou publikáciou vzťahujúcou sa na stredoveké dejiny Trnavy je Mestská kniha Trnavy z rokov 1394—1530, ktorú doc. Rábik vydal v roku 2008. Je doplnená veľmi obširným 100-

stranovým editorským úvodom, v ktorom sa autor venuje prameňom mesta Trnavy do konca 14. stor., z paleografického hľadiska analyzuje písárske ruky a v rozsiahlom fragmente opisuje spoločenskú topografiu stredovekej Trnavy. Záluba vydávať stredoveké pramene sa prejavuje aj v iných publikáciách a vedeckých plánoch doc. Rábika. V roku 2008 vydavateľsky pripravil stredoveké listiny z archívu Spolku sv. Vojtecha v Trnave. Treba zdôrazniť, že táto publikácia sa o dva roky ukázala aj v maďarčine. V roku 2006 vydal Urbáre Makovického panstva z roku 1507. Spomeniem ešte pripravovaný projekt diplomatára spišských kartuziánov, ktorý predstavil v roku 2008 (*Monumenta diplomatica historiam Cartusianorum in Scepus illustrantia*). Ďalšou úrodnou pôdou Vladimíra Rábika je sfragistika. V tejto oblasti má značné úspechy v podobe niekoľkých desiatok článkov a veľkej knihy o úlohe pečatí v stredovekom Uhorsku. Veľa pozornosti venuje cirkevným pečatiam, hlavne pečatiam konventov. Z jeho ďalších vedeckých záujmov nemožno obísť dejiny nemeckého osídlenia na území východného Slovenska. Doc. Rábik zhrnul v roku 2006 svoj dovtedajší výskum z tejto oblasti v rozsiahlej monografii (vyše 400 strán), v ktorej sa sústredil na Šarišskú župu a slovenské časti Abovskej, Zemplínskej a Užskej župy.

Doc. Vladimír Rábik venuje okrem plodnej vedeckej činnosti veľa času didaktickej práci. Vedie rôzne prednášky a medievalistické semináre, ktoré mu síce zaberajú veľa cenných hodín, ale na tomto poli úspešne zbiera plody svojej práce. Je váženým a uznávaným akademickým pedagógom, ktorý okolo seba sústredil tím medievalistov mladého pokolenia, končiacich pod jeho vedením dizertačné práce. Má vynikajúce vzťahy so svojimi zverencami, čo napomáha formovaniu dobrého vedeckého tímu. Vyškolicil už 5 doktorandov a niektorí z nich pokračujú v šlapajách svojho majstra. Bol recenzentom 20 diplomových prác, 4 projektov doktorandských prác, 10 dizertácií a 1 habilitácie. Zorganizoval mnoho vedeckých konferencií. Snaží sa tiež popularizovať históriu, hlavne dávne dejiny Trnavy a svoje bádania v Ríme.

Výsledky svojho výskumu doc. Rábik prezentoval na 40 vedeckých konferenciách (7 zahraničných a 33 domácich). Je členom niekoľkých spoločností a vedeckých organizácií, na čele s Commission Internationale pour l'Histoire des Villes so sídlom v Paríži. Je tiež členom Slovenskej historickej spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied v Bratislave a Spišského dejepisného spolku v Levoči. Plní dôležitú funkciu podpredsedu Slovenskej genealogicko-heraldickej spoločnosti so sídlom v Martine. Je členom redakcie piatich vedeckých časopisov a vedeckej rady Slovenského národného múzea v Bratislave (od r. 2011).

Na základe vyššie uvedeného hodnotenia konštatujem, že doc. Vladimír Rábik je uznávaným historikom nielen v slovenských medievalistických kruhoch, ale aj medzi medievalistami v štátoch strednej Európy, ktorí si neobyčajne vysoko cenia jeho prácu, hlavne vydávanie stredovekých historických prameňov. Jeho vedecké štúdie a práce sú citované rovnako v slovenskej historiografii, ako aj v medievalistike, kde sa už udomácnilo veľa ním prezentovaných názorov.

Doc. Rábik spĺňa v plnom rozsahu všetky vedecké, ako aj pedagogické kritériá pre vymenovanie za profesora. Preto navrhujem, aby mu bola udelená vedecko-pedagogická hodnosť profesora v odbore slovenské dejiny.

Krakov 22. júla 2013



Prof. dr hab. Stanisław Sroka